

**Konkurs „Rok przed maturą”
2008/2009 etap wojewódzki**

Odpowiedzi i punktacja

Za poprawne rozwiązanie zadań innym sposobem niż podany poniżej należy przyznać odpowiednią liczbę punktów.

Błąd rachunkowy powoduje odjęcie 1 punktu.

Za napisanie wzorów strukturalnych w zadaniach, w których w poleceniu podano: „napisz wzory półstrukturalne”, należy przyznać wskazaną liczbę punktów.

Zadanie 1. [2 pkt.]

Za podanie symboli - 1 pkt.

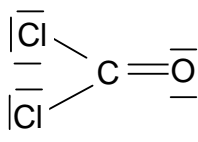
Za poprawne uszeregowanie – 1 pkt.

K, Al, Cl, F

Zadanie 2. [2 pkt.]

Za podanie wzoru elektronowego – 1 pkt.

Za podanie liczby par elektronowych – 1 pkt.

[lub wzor kropkowy]

liczba wolnych (niewiązanych) par elektronowych - 8

Zadanie 3. [1 pkt.]

Za zaznaczenie poprawnej odpowiedzi – 1 pkt.

odp IV

Zadanie 4. [2 pkt.]

Za podkreślenie 4 wzorów 2 pkt

Za podkreślenie 3 wzorów 1 pkt [każdy błędnie podkreślony wzór eliminuje podkreślenie poprawne].

HBr, Na₂O, KNO₃, SO₂, H₃PO₄, CCl₄, H₂S, BaBr₂, HCl, NH₄Cl

Zadanie 5. [4 pkt.]

Za obliczenie mas H_2SO_4 i SO_3 w 80 g oleum - 1 pkt

Za obliczenie masy kwasu otrzymanego z SO_3 - 1 pkt

Za obliczenie stężenia procentowego - 1 pkt

Za obliczenie stężenia molowego - 1 pkt

Obliczenia:

W 80 g oleum masa bezwodnego $\text{H}_2\text{SO}_4 = 64 \text{ g}$

masa $\text{SO}_3 = 16 \text{ g} \rightarrow 19,6 \text{ g } \text{H}_2\text{SO}_4$

$$C_p = \frac{83,6 \text{ g}}{200 \text{ g}} \cdot 100\% = 41,8 \%$$

$$V_{\text{roztworu}} = \frac{200 \text{ g}}{1,32 \text{ g/cm}^3} = 151,5 \text{ cm}^3, \quad M_{\text{kwasu siarkowego(VI)}} = 98 \text{ g/mol}$$

$$C_m = \frac{m_s}{M \cdot V_r} = \frac{83,6 \text{ g}}{98 \text{ g/mol} \cdot 0,1515 \text{ dm}^3} = 5,63 \text{ mol/dm}^3$$

Odpowiedź: Stężenie procentowe roztworu wynosi 41,9 %, a molowe - 5,63 mol/dm³.

Zadanie 6. [3 pkt.]

Za każde równanie reakcji - 1 pkt

Zadanie 7. [2 pkt.]

za obliczenie stężenia molowego jonów - 2 x1 pkt.

Obliczenia: **W 1dm³:**

liczba moli jonów $\text{Fe}^{2+} = x$; liczba moli jonów $\text{Fe}^{3+} = y$; liczba moli jonów $\text{Cl}^- = 0,4 \text{ mola}$

liczba moli jonów $\text{SO}_4^{2-} = 0,3 \text{ mol}$

w roztworze sumaryczny ładunek kationów = sumarycznemu ładunkowi anionów:

$$2x+3y=1$$

Z 1 mola Fe^{3+} powstaje 1 mol Fe^{2+} , czyli z y moli Fe^{3+} powstaje y moli Fe^{2+}

stąd: $x+y=0,35$

$$2x+3y=1$$

$$x+y=0,35$$

$$x = 0,05; y = 0,3$$

Odpowiedź: Stężenia jonów wynoszą: $[\text{Fe}^{2+}] = 0,05 \text{ mol/dm}^3$; $[\text{Fe}^{3+}] = 0,3 \text{ mol/dm}^3$

Zadanie 8.[3 pkt.]

Za podanie wzorów odczynników – 1 pkt.

Za opis wykonania doświadczenia – 1 pkt.

Za opis obserwacji – 1 pkt.

Odczynniki (wzory związków): KMnO₄, H₂SO₄, Na₂SO₃,	
Wykonanie doświadczenia (opis słowny lub rysunek)	Obserwacje
Do probówki z roztworem KMnO₄ dodajemy roztwór H₂SO₄ a następnie roztwór Na₂SO₃.	Roztwór odbarwia się. lub: Roztwór zmienia barwę z fioletowej na bezbarwną (jasnoróżową).

Zadanie 9.[3 pkt.]

Za obliczenie liczby moli jonów OH⁻ w roztworze zasady - 1 pkt.

Za obliczenie liczby moli jonów H⁺ w roztworze kwasu - 1 pkt.

Za obliczenie stężenia molowego jonów H⁺ po zmieszaniu roztworów - 1 pkt.

Obliczenia:

W roztworze zasady: pH = 12 → pOH = 2 → [OH⁻] = 10⁻² mol/dm³

liczba moli OH⁻ = [OH⁻] · V_{NaOH} = 10⁻² mol/dm³ · 0,4 dm³ = 0,004 mola

W roztworze kwasu: pH = 2 → [H⁺] = 10⁻² mol/dm³

liczba moli H⁺ = [H⁺] · V_{HX} = 10⁻² mol/dm³ · 0,6 dm³ = 0,006 mola

Po zmieszaniu roztworów:

nadmiar jonów H⁺ = 0,002 mola, V_{roztworu} = 1 dm³ → [H⁺] = 2 · 10⁻³ mol/dm³

Odpowiedź: Stężenie [H⁺] = 2 · 10⁻³ mol/dm³

Zadanie 10. [4pkt.]

Za napisanie każdego równania reakcji po 1 pkt.

- 1. Cr₂O₃ + 6 H⁺ → 2 Cr³⁺ + 3 H₂O**
- 2. Cr³⁺ + 3 OH⁻ → Cr(OH)₃**
- 3. Cr(OH)₃ + 3 OH⁻ → [Cr(OH)₆]³⁻**
- 4. Cr(OH)₃ + 3 H⁺ → Cr³⁺ + 3 H₂O**

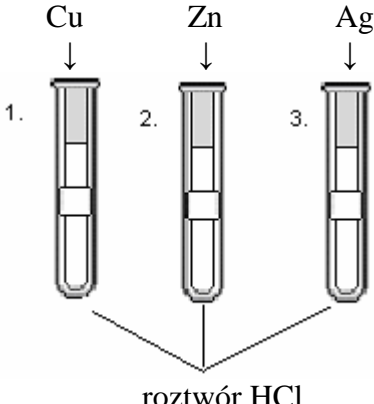
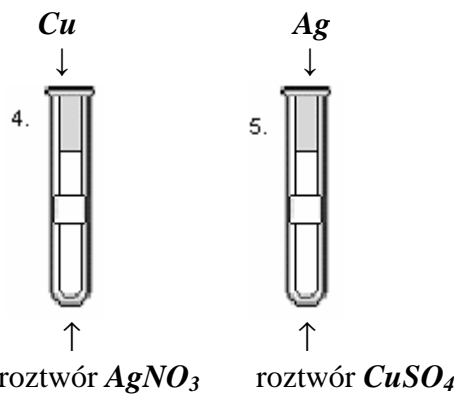
Zadanie 11. [4 pkt.]

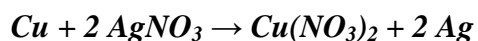
Za uzupełnienie opisu czynności – 1 pkt

Za podanie obserwacji i wniosku – po 1 pkt

2 x 1 pkt = 2 pkt

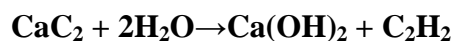
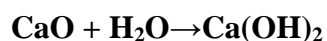
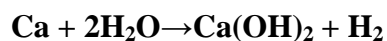
Za napisanie równania reakcji – 1 pkt

Lp.	Opis czynności	Obserwacje i wniosek
1.		<p>Obserwacje: <i>W probówce 2. wydziela się gaz, w probówkach 1. i 3. nie obserwujemy zmian.</i></p> <p>Wniosek: <i>Cynk jest najaktywniejszym z badanych metali</i></p>
2.		<p>Obserwacje: <i>W probówce 4. na miedzi wydziela się szary (srebrny) osad, roztwór zabarwia się na kolor niebieski, w probówce 5. nie obserwujemy zmian (reakcje nie zachodzi).</i></p> <p>Wniosek: <i>Miedź jest aktywniejsza od srebra.</i></p> <p>(wystarczy jeżeli, w przypadku probówki 4, uczeń poda tylko jedną zmianę)</p>

Zadanie 12. [5 pkt.]

a. Równania reakcji po – 1pkt

b. Obliczenie masy wody – 2p

Obliczenia:

$$n_{Ca} = 0,1$$

$$n_{CaO} = 0,2$$

$$n_{CaC_2} = 0,3$$

$$n_{H_2O} = 2 \cdot 0,1 + 0,2 + 2 \cdot 0,3 = 1 \text{ mol}$$

$$m_{H_2O} = 18 \text{ g}$$

Odpowiedź: **Z mieszaniną o podanym składzie przereagowało 18 g wody**

Zadanie 13. [2 pkt.]

Za obliczenie masy tłuszczu w komórce – 1 pkt.

Za obliczenia masy molowej tłuszczu – 1 pkt.

Obliczenia:

$$3,5 \cdot 10^{-12} \text{ g} \text{ ----- } 100\%$$

$$\underline{x \text{ ----- } 5\%}$$

$$x = 1,75 \cdot 10^{-13} \text{ g}$$

$$6,02 \cdot 10^{23} \text{ ----- } M$$

$$\underline{3,2 \cdot 10^8 \text{ ----- } 1,75 \cdot 10^{-13} \text{ g}}$$

$$M = 329,2 \text{ g}$$

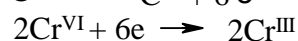
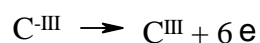
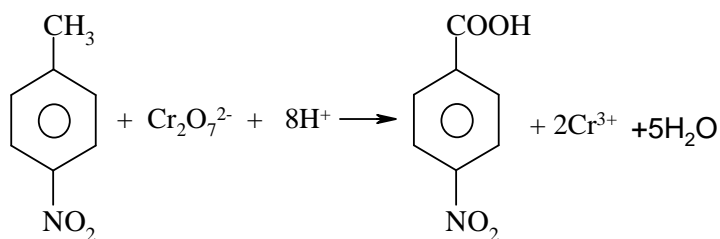
Odpowiedź: **Masa molowa tłuszczu wynosi 329,2 g/mol (329 g/mol).**

Zadanie 14. [3pkt.]

Za napisanie wzorów produktów – 1 pkt.

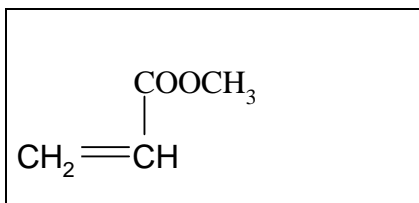
Za napisanie współczynników stechiometrycznych – 1 pkt

Za napisanie bilans elektronowego – 1 pkt.

Zadanie 15. [1 pkt.]

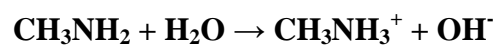
Za napisanie wzoru monomeru – 1 pkt.

Zadanie 16. [2 pkt.]

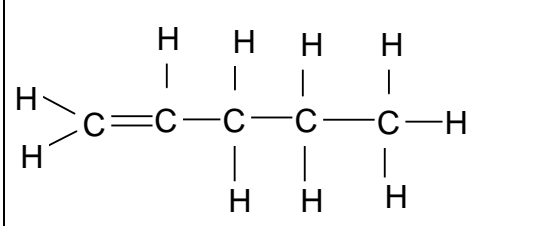
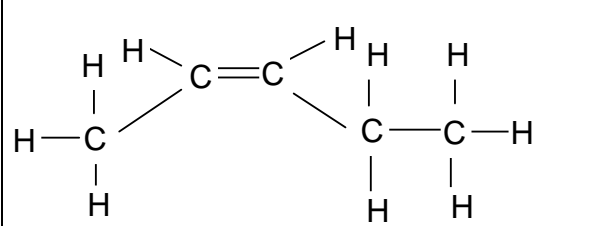
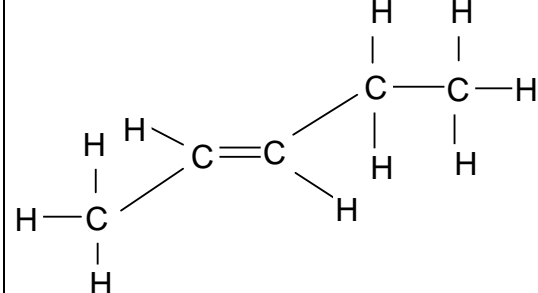
Za określenie zmiany pH – 1 pkt.

Za napisanie równania reakcji – 1 pkt.

pH wzrośnie

Zadanie 17. [3 pkt.]

Za każdy wzór i nazwę – 1 pkt.

<p>Wzór strukturalny:</p> <p>Nazwa: pent-1-en</p>	<p>Wzór strukturalny:</p> <p>Nazwa: cis- pent-2 en</p>
<p>Wzór strukturalny:</p> <p>Nazwa: trans-pent-2-en</p>	

Zadanie 18. [5 pkt.]

Za każdy wniosek po 1 pkt   3 x 1 = 3 pkt

Za wzór strukturalny – 1 pkt

Za nazwę – 1 pkt.

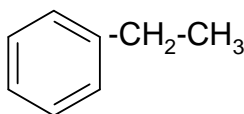
Wnioski:

I. X jest węglowodorem aromatycznym (homologiem benzenu) 1 pkt

II. Węglowodór jest homologiem benzenu o składzie C_8H_{10} [lub inny poprawny wniosek]

III. Węglowodór zawiera grupę etylową. [lub inny poprawny wniosek]

Wzór strukturalny:

Nazwa: **etylobenzen**

Zadanie 19. [3 pkt.]

Za podanie wzoru kwasu – 1 pkt

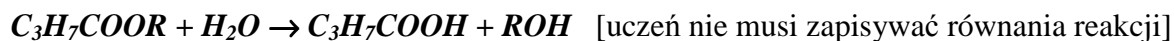
Za ustalenie i podanie wzoru alkoholu – 1 pkt

Za podanie wzoru estru – 1 pkt

[Wzór kwasu i alkoholu może być przedstawiony przez napisanie wzoru estru wynikającego z przeprowadzonych obliczeń]

Obliczenia:

W wyniku hydrolizy estru powstał kwas masłowy C_3H_7COOH o masie molowej = 88 g/mol

$$116 \text{ g} + 18 \text{ g} = 88 \text{ g} + x$$

$$x = 46 \text{ g} \rightarrow \text{masa molowa alkoholu wynosi } 46 \text{ g/mol}$$

$$\text{masa molowa alkoholu } C_nH_{2n+1}OH = 12n + 2n + 1 + 17 = 14n + 18$$

$$14n + 18 = 46$$

$$n = 2 \rightarrow \text{alkohol: } C_2H_5OH$$

ester: $C_3H_7COOC_2H_5$

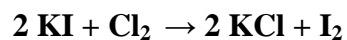
Odpowiedź: **Wzór estru: $C_3H_7COOC_2H_5$**

Zadanie 20. [2 pkt.]

Za wyjaśnienie – 1 pkt

Za równanie reakcji – 1 pkt.

W wyniku reakcji chloru z jodkiem potasu powstaje jod, który ze skrobią tworzy związek o barwie granatowej.

Zadanie 21. [4 pkt.]

Za podanie każdego wzoru po 1 pkt

4 x 1 pkt = 4 pkt

